

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsako sredo opoldne. Stane za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L, za inozemstvo 20 L. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

— Uredništvo in uprava: ul. Veturini 9. —
— ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. —

Ne bojte se meča krvavega — ta meč ni namenjen za zdravega — za krepkega moža! — Ta meč vira čez grobove le — podira razpale domove le — kar je zdravega, to obvelja!

Neirankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo lir v visočini enega cm v enem stolpu.
— List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. —
— Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. —

Politika samokresov.

Dne 8. t. m. sta padla na poslanca Ščeka ob njegovem povratku iz Števerjana dva strela iz samokresa. Zločinec, ki je dvignil roko proti mlademu ljudskemu organizatorju, je komunist in drhal, ki se je zagnala nato za poslancem Ščekom, ima čast pripadati komunistični stranki. Primorska javnost stoji pred dogodkom, ki do današnjih dni nima primere v zgodovini naših političnih bojev. Prvič se dviga iz mladine slovenskega ljudstva stranka, ki se poslužuje v borbi proti svojim nasprotnikom zločinov. Prvič imajo Slovenci opravka s politično organizacijo, ki se nič ne pomišlja metati v boj vso podlo nizkotnost, izprijetost in ognusnost hudodelništva. Slovenska komunistična stranka se je izpostavila s tem svojim dejanjem vsesplošnemu zaničevanju in globokemu preziranju naše države, pokrila se je z največjo sramoto, ki more doleteti stranko v evropski družbi, postavljena je pred stotisoči primorskih kmetov in delavcev ob belem dnevu na sramotni oder. Kar je poštenih in nepokvarjenih ljudi v komunistični stranki sami, se morajo zdrzniti pred propalostjo takega političnega boja. Tembolj pa je vsa naša javnost bila prepričana, da bo glavno glasilo komunistične stranke »Delo« nizkotni zločin obsodilo in ožigosalo, kakor to delajo vsi civilizirani časopisi in vse civilizirane stranke na svetu. Toda kaj se je zgodilo? Komunistično »Delo« se je začelo iz poslanca Ščeka norčevati in napisalo na njegov naslov doslovno: »Če je res da so vas ubili komunisti, potem pa nikar ne hodite strašiti po Števerjanu.«

Kakšna brezmejnja surovost v mišljenju, kakšna zavrženost in nizkotnost! Vprašamo gospoda inženirja Gustinčiča in gospoda Regenta: Kako se upata zagovarjati to podlo pisanje pred svojim značajem, v kakšno razmerje naj spravi javnost to pisanje z vajino politično častjo? Kdo razen komunističnega »Dela«, za katerim stojita vi dva gospoda, bi se drznil skorodu opravičevati političen zločin, nad katerim se zgraža vse, kar je poštenega na Primorskem? Ali mislite, da je naše celokupno delavstvo moralno res tako izprijetno, kakor vajinem vodstvu izročeno glasilo komunistične stranke? Naši kmetje in delavci niso še tako breznačajni in poživljeni, da bi se veselili zločinov in se norčevali iz njih, kakor dela to vajino »Delo«. Ali ne vesta vi dva gospoda, da bi se morala učiti dostojnega in poštenega vedenja pri nešteti navadnih delavcih, katerim hočeta biti voditelja? Pojdita po vzgojo k marsikateremu revnemu proletarcu in ne lastita si pravice, da bi vidva njega vzgajala. Glasilo vaše komunistične stranke, ki se drzno postavlja za učeniško proletarijata, je vir največje surovosti in podivjanosti našega javnega življenja.

Primorani smo zato, da se obrnemo preko »Dela« in njegovih duševnih voditeljev do onih mož »komunistične stranke«, o katerih doslej še ne moremo misliti, da bi se strinjali z nizkotno brezvestnostjo komunističnega glasila. Vprašamo javno gospoda Hreščaka: Ali se strinjate s pisavo glavnega glasila Vaše stranke, ki zbija dovtipe iz zločinskega napada števerjanske propalnice na poslanca Ščeka, zločin malodane brani ter zanaša tako med naše ljudstvo doslej še nepoznano poplavo posurovelosti in podivjanosti? Pozivamo javno gospoda učitelja Josipa Pahorja, da izjavi, se-li on strinja z nemoralnim in gnušnim zadržanjem lista »Dela« spricho atentata na poslanca Ščeka, in ali se ne čuti naravnost dolžnega, pobijati v imenu etične kulture slovenskega ljudstva z vso odločnostjo podlo smer imenovanega komunističnega glasila. Gospoda Hreščaka in Pahorja pozivamo pred očmi celokupnega učiteljstva in 20 tisoč čitateljev »Goriške

Straže«, da se jasno in določno, brez obotavljenja in jasno izjavita, sicer bomo smatrali njun molk ali njuno izbegavanje za dokaz, da se s podlostmi komunistične stranke in njenega glasila istovetujeta. Če se vi, gospoda odločno ne izrečeta, ne vzameta nase soodgovornosti za vso komunistično gnusobo, temveč se izpostavljata tudi vuničujoči moralni obsodbi, ki jo izreka jo danes vsi učitelji, vsi duhovniki, vsi naši kulturni delavci, celokupno kmetstvo-delavsko ljudstvo Goriške nad podlim početjem komunistov in njegovega glasila.

Gospod Hreščak in gospod Pahor imata priliko dokazati, je-li odlično mnenje o njunem značaju opravičeno ali pa le ena izmed naših prevar.

Gospodom komunistom okoli nečednega »Dela« in njihovi prelepi stranki pa izjavljamo prav odločno, da nas ne bodo njihovi zločinski napadi niti za las odmaknili od naše poti in ne bodo zmanjšali niti za troho napadalnih in zavojevalnih mož kmetstvo-delavske zveze, ki bo s silo svoje deje podrta vse ovire in porazila vse svoje sovražnike.

Proč z razdiralci!

Na drugem mestu prinašamo izjavo goriškega pododbora političnega društva »Edinosti«. Ta izjava je važen dokument našega političnega razvoja, v njej je zgoščeno naziranje našega ljudstva, v kakšni smeri naj se gibljejo naše politične sile. Potreba, grenka potreba je rodila to izjavo. Iz meglenih, a zato tembolj nevarnih besed nekaterih listov je vstajalo in se širilo naziranje, da so na delu sile, ki hočejo za vsako ceno razklati enotnost našega ljudstva. Imenitna izjava goriškega pododbora dokazuje, da Goriška ne skrbi sebično le za lastne pokrajinske interese, da ne zamenjuje osebne zagrenjenosti z razkolom ali da z vso strogosjo enodušno obsoja one, ki se igračkajo z razkolom.

V teh nadvse težavnih mesecih, ko boj za obnovo gospodarstva požira sile celih okrajev; v teh dneh, ko je stotine domov pogreznjenih v žalost, ker bodo izgubili mlade sinove; v času, ko naš človek ni več priča in ni več sojen po slovensko — v tem času je delo za razkol zločin. Ono ljudstvo, ki seje, orje, seka, zida, streže strojem, je v dno srca prepričano, da mu more le silna, enotna organizacija priboriti kruh in pravico. Brezobzirno bo strlo ljudstvo vse one, ki bi slabili moč njegove organizacije. Ne bo se oziralo ne na desno ne na levo, ne na čast in na veljaštvo. Velik in svetel cilj žari pred njegovimi očmi: Iz lastnih sil se mora ljudstvo okrepiti, da bo trdno stalo v borbi za svoje naravne pravice, za pravico do svobodnega kulturnega in gospodarskega življenja. Da, tudi za kruh in

posebno za kruh se hoče in mora boriti naše ljudstvo. Kdo je to ljudstvo? To je mali kmet, to je delavec in naš obrtnik, to je zdravo krepko deblo našega naroda. Njegove potrebe, njegove skrbi, muke in težave naj tolmači in lajša edinstvena organizacija. Oni maloštevilni nergači, ona tenka skorja izkoriščevalcev, ki tvorijo komaj dva odstotka vsega naroda ne bodo delovnega ljudstva slovenskega ovirali na njegovi poti. Odrekamo jim pravico, da bi na razne skrivne načine skušali ovirati ljudstvo, ko se zgrinja v edinstveno organizacijo! Če jim ni pogodu, stati skupno v boju s kmeti in delavci, potem je bolje, da se umaknejo iz javnega življenja! Edino, složno, brez strahu bo armada slovenskega ljudstva šla svojo pot in bo sproti uničevala vse razkolničke.

Dolgo časa gojena želja, pomnožiti in ojačiti naše politično delo je udarila iz ljudstva na dan. Izjava goriškega pododbora je v kratkih besedah razložila, da bo naše delo rodilo temveč uspehov, čimboli bo delo razdeljeno. Goriška ima čisto posebne potrebe: deženi zbor, koloni, vojne odškodnine in vrsta drugih življenjskih vprašanj so stvari, za katere moramo Goričani sami skrbeti in ne moremo in ne smemo teh težkih bremen nallagati na druga ramena. Ravnotako imata Trst in Istra svoja čisto posebna vprašanja, ki jih morejo le krajanji uspešno reševati. Zato je goriški zbor zaupnikov »Edinosti« enoglasno sklenil, naj se osnuje v Gorici samostojno politično društvo. Čimboli bomo krepko in vztrajno delali po posamez-

nih pokrajinah, tem silnejša in odpornejša bo narodna enota. In vse te pokrajinske sile bodo zvezane v Narodnem svetu, ki bo vodnik in vrlovni sodnik, ki bo imel moč in ugled, da bo v kali zatrl vse poizkuse, razbiti enoto slovenskega ljudstva.

IZJAVA.

Z ozirom na članka v »Edinosti«: »Zakaj gre« z dne 15. junija 1922 in »Pojasnilo« z dne 18. junija 1922, je pododbor političnega društva v Gorici na svoji seji dne 19. junija 1922 ENOGLASNO izjavil, da je treba oba članka odločno OBSODITI IN OBŽALOVATI, ker delata na našo javnost vtis, da na Goriškem ne gre za presodno naše skupne politične organizacije, temveč za STRANKARSKI RAZKOL.

Na Goriškem se VSE organizacije in VSE skupine brez razlike mišljenja EDINE in SLOŽNE v vprašanju potrebe, da se izvede preuredba politične organizacije na Goriškem, in z vso odločnostjo odklanjajo strankarske boje.

Kdor bi hotel namenoma zanesti razkol v naše vrste, bi naletel na ogorčen in odločen odpor celokupne in edine Goriške, ker bi takšno postopanje pomenilo največji zločin na našem narodnem telesu.

Ugotoviti moramo tudi, da se Goričani ne borimo za svojo osamosvojitve iz namena, da bomo s tem koristili samo lastnim interesom, marveč iz prepričanja, da bomo na ta način najlažje branili tudi narodne interese VSEH Slovanov v Italiji.

Gorica, dne 19. junija 1922.

Za pododbor političnega društva »Edinosti« v Gorici:

Dr. Karol Podgornik, l. r.; Dr. Jože Bitežnik, l. r.; Ignacij Križman, l. r.; Virgilij Šček, l. r.; Dr. Anton Gregorčič, l. r.; Avgust Kozman, l. r.; Dr. Franc Gabršček, l. r.; Dr. Engelbert Besednjak, l. r.; France Gorkič, l. r.; Polde Kemperle, l. r.; Dr. Josip Ličan, l. r.; Dr. Andrej Pavlica, l. r.; France Bevk, l. r.; Dr. Jože Munič, l. r.

Kmetstvo delavsko ljudstvo! — Organiziraj se v Kmetstvo delavskih zvezah: le v trdni in enotni organizaciji je vaša rešitev.

Dan plačila.

Štefan je šel prvo v cerkljanski kot, da zdrabi zaspance in jih navduši na boj. Jakob se je ta čas oglašil v tolminskih dolincah. Čez par dni sta se sešli dve mali četi blizu Volč.

Bili so nanešeni od vseh vetrov, mladi in starci, vsi v ponošenih oblekah, nezadovoljni ljudje, ubožni in bedni, ki jim zemlja ni mogla dati dovolj kruha, ki sta jim tlaka in desetina vse pobrala. Imeli so s seboj stare meče in bete, velike sekire in drugo čudovito orožje. Drugi so bili celo brez orožja, z bisagami suhega kruha, saj je in ovčjega sira, kot bi šli na božjo pot.

Nihče ni vprašal dalje, kam gredo. Vsi so zaupali vodju Štefanu in vodilnemu gestu: Nad grofe! Nad grofe pa kralj! — Kadar je enkrat zapovedano in brez kazni dovoljeno. Makari v samo deveto deželo....

Pri cerkvi sv. Danijela na volčanskem polju je ravno odklenkalo poldne, ko sta se četi dvignili in strnili v eno. Izbrali so si najbližjo pot v Benečijo in se razkropili po rebri po poti, ki pelje na jug.

Ta čas pa v Čedadu niso držali križem rek. Ravno je bila prišla četa patrijarhovitih vojakov, ko je udarila novica:

kmetje so udarili na Grumperk in Arenšperk.

Kot blisk je šla ta beseda skozi mesto. Kaj se je zgodilo? Zakaj niso počakali?

In odgovor je šel od ust do ust: »Ugrabili so lepo Polonico iz Tarčeta. Menda jo skriva stari lisjak na Arenberku. Kmetje so se razjezili in planili.«

Šel je nato glasnik skozi mesto in dajal znamenja na rog. Vsi boiaželinji meščani so prihajali v bojnih opravah in oboroženi in obloženi z orožjem. Niso bili še vsi. Eni so popadli, kar so imeli ravno pri rokah.

Pridružili so se patrijarhovi četi in že so bili na poti. Ni bilo časa, da bi se slovesno poslavljali po stari šegi bojevnikov od nevest in žen. Treba je bilo hiteti, da jim potiček ne uide. Par konjenikov je odjahalo naprej. Vseh cilj je bil grad Urušperk.

Silno se je bil začudil grof arenberški ko je bil pogledal nekoga jutra skozi dno in zagledal kmete pred gradom. Široko je razprl oči kot da ne more verjeti, nato je poklical slugo:

»Kaj se je zgodilo?«

»Oblegani smo.«

»Ali ni pomoči?«

»Ni pomoči.«

Grof je pomislil nekoliko, zablistale so mu oči, nato je dejal:

»Mošnjo cekinov dobiš, če poneseš poročilo Kaporjaku.«

Mladenič je pomislil. Nato je dejal:

»Dobro.«

»Pojdi!«

»Kje je mošnja?«

Grof se je dvignal: »Lisjak si«. Reci mu, da naj uide. Meni nič ne storijo, ali njega bi ubili. Golobica je shranjena.«

Hlapec se je za videz poklonil in odšel.

Čez par hipov so se pred očmi strmečih kmetov odprla vrata, zropotal je most, isker konj z jezdecem je planil kakor blisk med nje in izginil na cesti. Predno so se kmetje zopet zavedeli, so bila vrata zaprta, most dvignjen. Množica kletev in kamenja je obsula grajska vrata, a bilo je prepozno.

»Reši se nihče več ne, to je vse,« je mrmral grof. »Ali nas hočejo izstradati? Oblegovalnih priprav nimajo.«

Tudi kmetje so v tem razmišljali...

Na Grumperk pa so peljali ob jutranji zori Juréka, da jim odpre vrata v grad in jih še pred poldnem obsuje z dobrotami.

Šel je težko, sopol je naporno, otresel se je sunkov: »Pustite me!«

»Pojdi naglo, da nas solnce ne prihiti!«

Ko so prišli pod temno zidovje, ki se je režalo v vstajajočo zarjo kot pošast, se ni na Jureto klic nihče oglašil, le slavec je drobil svojo jutranjo pesem v grmovju.

Na drug klic se je zdelo, da se je na vrhu stolpa nekaj zganilo kakor senca, a je kmalu vgasnilo.

Na tretji klic se je zaslišal trušč. Groblje se je zvalilo nanje, debelo in debelejše kakor človeška glava, eden kmetov je vpil in se valjal v krvi...

Odskočili so in pustili Jureta, ki se je hotel zvezan izmuzniti. Toda eden kmetov je planil k njemu:

»Ne boš; za norca si nas imel. Hina-vec!«

Zavlekel ga je proč v zarezo med dve skali, porasteni z mahom in grmovjem.

»Prosim te, prizanesi,« je prosil Jure.

»Ali še veš, kako si me pestil, ko ti nisem mogel odrajtati vsega. Ali me nisi tepel z bičem? Zdaš si se hotel norčevati iz nas.«

»Pri Bogu, da ne!«

Zbor zaupnikov goriškega pododbora Političnega društva „Edinost“ v Gorici.

Na občnem zboru Političnega društva »Edinosti« na Opčinah se je sprejel nasvet predsednika dr. Wilfan-a, da se Goričani posvetujejo še enkrat in sicer na širšem sestanku, kakor je bila seja pododbora dne 24. II. 1922, ki je sklenila, da se ustanovi za Goriško samostojno politično društvo.

Ta sklep občnega zbora je goriški pododbor izvršil s tem, da je sklical širši sestanek zaupnikov, z dne 12. junija 1922.; na sestanku so bili vabljivi po dva ali trije zaupniki za vsak sodni okraj, zaupniki iz Gorice, vsi deželni odborniki, državni poslanci dr. Podgornik, Šček in Lavrenčič, zastopniki vseh važnih organizacij, kakor Zveze slov. županstev, Kmet-ske delavske zveze, Učiteljske organizacije, Zadržne zveze, in zbor svečnikov sv. Pavla.

Sestanek je vodil dr. Bitežnik, ker je bil dr. Podgornik odsoten. Dr. Gabršček je uvodoma ugovarjal pravilnosti in legalnosti sestanka z ozirom nato, da nekateri zaupniki niso mogli dobiti vabil, kakor tudi z ozirom na to, da je dr. Podgornik brzojavil, da je bil sestanek določen za 22. junija; za to predlaga, da se sestanek odloži na 22. junij.

Dr. Bitežnik ugotavlja, da je bil sestanek pravilno sklican ter da so vsi zaupniki dobili lahko pravočasno vabila, kar se razvidi lahko iz tega, ker je tajištvo pre-jelo na vabila že v nedeljo pismene odgovore in izjave o stvari, radi katere se vrši sestanek.

Navlic temu je dr. Gabršček vstrajal na stališču, da se sestanek odloži na 22. junij.

Posl. Šček predlaga, da se najprej ugotovi ali je sestanek bil pravilno sklican ali je na sestanku dovoljno zaupnikov, da se o stvari lahko razpravlja in sklepa. Ako pa ni število zadostno, se priključuje pr. dr. Gabrščeka, da se sestanek odloži.

Dr. Bitežnik še enkrat ugotovi, da je sestanek pravilno sklican in da je sestanek z ozirom na število zaupnikov, ki so osebno ali pa z izjavami navzoči, sklepčen. S to ugotovitvijo je bil zbor zaupnikov zadovoljen.

Po tej ugotovitvi se začne stvarna debata, katere se udeležijo: dr. Gabršček, Kovač, Rejec, Vuk, Kozman, Svava, dr. Kobal, Križman, dr. Gregorčič, posl. Šček

Po 2 urni razpravi se odobri predlog pododbora Političnega društva »Edinost« v Gorici, ki se je sklenil v seji dne 24. II. 1922. in sicer: Ustanovi se za Goriško samostojno Politično društvo »Edinost«. V sled nujne potrebe po politični enotnosti Slovanov v Italiji se ustanovi za Goriško, Tržaško in Istro Narodni svet kot vrhovno vodstvo v vseh skupnih narodnih zadevah.

Deset zaupnikov, ki so poslali na zborovanje pismene izjave, so se vsi izjavili za navedeni predlog. Proti temu predlogu ni glasoval nihče. Dr. Gabršček in Kozman sta se glasovanja vzdržala.

Smatrano za umestno, da podamo k temu poročilu jedro pismenih izjav, ki so jih doposlali zaupniki iz raznih okrajev. Iz izjav je razvidno, da je vsa dežela prepričana, da se mora izvesti in Goriškem samostojna politična organizacija.

Zaupniki iz Cerčna so izjavili: Vsi soglašamo v tem, da se ustanovi samostojno politično društvo za Goriško, kakor tudi za Trst z okolico in Istro. Ze pred vojsko smo imeli v treh deželah samostojna društva in ne more se trditi, da bi bila ta okolnost v kvar narodni stvari. Radi tega smatramo, da bi tudi v bodoče tri politična društva ne škodovala narodnemu delovanju; smo pa prepričani, da mora biti z ozirom na izpremenjene razmere nad tremi društvi vrhovno vodstvo, ki bo dajalo smernice njihovemu delovanju. To vrhovno vodstvo naj bi tvoril Narodni svet, s sedežem v Trstu.

Zaupniki s Tolminskega so podali sledečo izjavo: Izjavljamo, da je za Goriško potrebna samostojna politična organizacija, ki naj zastopa politične in gospodarske koristi Goriške. Ta organizacija naj potem delegira posebne zastopnike v centralno politično organizacijo v Trst, katera mora imeti značaj Narodnega sveta.

Zaupnik iz Bovškega je izjavil: Moje skromno mnenje je, da bi se Politično društvo »Edinost« reorganiziralo tako, da bi se ustanovila za vsako posamezno deželo samostojna politična organizacija, med tem ko naj bi vse tri skupne po svojih delegatih zbranih iz posameznih odborov tvorile narodni odbor, ki bi reševal vse narodne zadeve in dajal smernice vsem trem skupinam v narodnih ozirih. Zaupnik utemeljuje svoje mnenje s tem, da podarja važnost gospodarskih, političnih in socialnih potreb Goriške.

Zaupnik iz Sp. Krasa izjavlja: Z ozirom na najnovejšo preizkušnjo - ki je prišla na »pol. društvo Edinost« - podajam svojo izjavo pismeno - ker nujno poljedelsko delo terja mojo prisotnost doma.

»Eno je dejstvo -- pred katerim nobeden od nas ne more zapirati oči t. i. da smo obsojeni na skupno sožitje v tujerodni državi. Naš problem in njega rešitev sestoji torej v tem -- da postavimo naše skupno življenje -- v novi državi -- na fundament, ki se narijuje kot logičen zaključek naših novih razmer in potreb in to je danes »samostojnost na znotraj« -- ki najbolj omogoča prepotrebno mnogostransko organizatorično delovanje na znotraj -- in le na temelju notrajne organizacije in moči -- more zadobiti skupen zunanji nastop važnost in resničen pomen.

Centralizem ne pomeni za nas ne »napredka« ne prave organizacije. Zakaj ne! Ker prihaja v navskrižje -- z onim temeljnim in neobhodno potrebnim pogojem -- skupnega soživljenja -- popolna enakopravnost vseh strui -- in s tem, da po svojem bistvu premalo upošteva drugomisleče in zahteva za se področje -- ki ne spada celotno pod njega kuratelo -- ustvarja razmere -- ki vzlic zunajni enotnosti -- spodbija notranjo in globljo podlago -- pravega in skupnega sodelovanja sem za »samostojnost na znotraj« radi tega -- ker ne pomenita -- kakor izgleda to na prvi mah -- cepljenje energij -- ampak ravno nasprotno -- pomeni -- koncentracijo in osveženje.

Naglašam -- da je to le moje osebno mnenje -- in pripuščam -- rešitev tega »boljšim od sebe.«

Zaupniki iz Brd so izjavili: Načelo avtonomije je v vrstah briških mas prodrla skoinsko. Centralizmu naj velja boj na vseh poljih in tudi na polju naše politične organizacije. Različne potrebe Goriške, Trsta in Istre nujno zahtevajo, da se vsaka dežela organizira sama za se.

Kolonsko vprašanje je v Brdih tako silna gospodarska in narodna rak rana, da ji je treba posvetiti posebno skrb. Pri občnem zboru političnega društva Edinosti na Opčinah je neki gospod reknel, da so koloni mirni in zadovoljni ter se jim dobro godi. To je ba je sam ugotovil, ko se je pred dnevi nahajal v Brdih.

Kdor ni političen otrok, ve, da ima narodna stranka v Brdih na težje stališče ravno radi kolonske nezadovoljnosti in zato se je kar čuditi lahkomiselnosti, s katero se je ta zadeva obravnavala na občnem zboru na Opčinah.

Pribijam, da se v Trstu kolonsko vprašanje naravnost bagatelizira radi nepoznanja razmer. Sicer na Trstu ne smemo tega niti zameriti. Predaleč je od nas, da bi se zamogel uživeti v vse naše podrobnosti. Nekoliko bolj v zlo bi se morda smelo šteti Trstu dejstvo, da se je bolj pečal s politiko kuratele nad Goriško, kakor s politiko dela za Goriško.

Omejil sem se samo na strogo briške razmere, zato sem se dotaknil kolonstva.

Vinsko in sadno vprašanje zanima tudi Vipavce in nadejam se, da se bo zadevno oglasil kdor izmed njih k besedi in ugotovil, da je Trst pozabljial na naše tozadevne potrebe. Gotov naj bo, da bodo Brici s tim večjim odobravanjem sledili njegovim izjavajam, s čim večjim zanosom bo pokazal, s kako spretnostjo je Trst puščal ob strani to naše življensko vprašanje.

Leži na dlani, da se mora Goriška politično osamosvojiti, da bo neovirano hodila svojo pot tudi v vprašanju deželne avtonomije, vojaškega službovanja, elektrifikacije dežele itd. itd.

Zaeno pozdravljamo veseljem misel o ustnovitvi Narodne sveta, ki naj ustvari enotno fronto v boju za naše narodne pravice.

V vseh drugih pismenih izjavah so se zaupniki odločno in kratko izjavili za ustanovitev samostojnega političnega društva za Goriško in Narodnega sveta, ki je v borbi za narodne interese Slovanov v Italiji ravno tako nujno potrebno, kakor je potrebna osamosvojitve politične organizacije na Goriškem.

NAROČNIKE »GORIŠKE STRAŽE«, ki so plačali naročnino le za prvo polletje prosimo, da isto čim prej poravnajo še za drugo polovico -- da ne bo treba lista nobenemu ustaviti. -- Uprava.

Rop naše mladine.

V primorskih vaseh bi morale te dni z vseh oken viseti črne zastave. Po skrivnem, zahrbtnem, neusmiljenem načrtu so rimski oblastniki sklenili, odpeljati iz te uboge, razdejane dežele vso moško mladino. Kako je oslabil naš rod, begajoč tri leta po tujini! Ljudstvo se je vrnilo domov, potem ko je zagreblo stotine mrličev v tuji zemlji in komaj je sedlo na domača tla, že pobira vlada mlade trume po naših vaseh.

Način, kako se vršijo nabori, nam razkriva vso podlost vladne politike in nam je dokaz, da hoče vlada zlomiti vilnik naši deželi. To niso nabori, to ni zdravniško pregledovanje, to, kar se godi pri nas, je splošna mobilizacija štirih letnikov! Če bi v vsej Italiji tako pregledovali nabornike, bi bila armada trikrat večja! Tako se vršijo nabori pri nas: Fantie stopijo pred komisijo, zmerijo jih, pregledajo jim zobovje kot konjem na sejnih, semtertia si gospodje dovolijo kak neslan dovptin in -- konec. Vsi sposobni!

Ali ti zdravniki nimajo vesti, ali nas tako strašno črtijo, da smehljaje potrjujejo polhrome, jetikavce, slabotne nerazvite, težko kronično bolne dečke? To ni vestno zdravniško delo, to je rokodelstvo rabljev, ki so dobili ukaz od zgoraj. Sramota za ves spoštovani stan zdravnikov je to! Toda silnejši kot vse besede je glas števil, ki govorijo s srašnim jezikom. Preglejte jih:

Občina	vpisani	potrieni
Miren	34	32
Osek	41	38
Ozeljan	16	15
Renče	71	66
Vogersko	27	25
Deskle	37	33
Ročinj	30	28
Jamlje	9	9
Log. Vreme	9	9
Senožeče	17	17
Deskle	37	35
Ročinj	30	28
Štanjel	31	29

Sempolaj	13	11
Pliskovica	24	22
Nabrežina	51	47
Mavhinje	19	19
Škrbina	12	11
Kamnje	26	26
Veil. Zablje	17	17
Vrtovin	28	28
Aiba	66	62
Anhovo	56	54
Mesto Idrija	134	115
Lokavec	35	34

Imamo dosedaj podatke iz 90. občin. Povsod je izid enak, povsod so potrdili vse kar more hoditi! Močje se je upri fantovski ponos v onih mladencih, ki so stopili pred komisijo in priprosto dejali, da se ne slečejo, ker zdravniške preiskave tako ni... To je bila krekka klofuta, a zasužena! In na vseh obrazih naših fantov se je zrcalila grenka zavest, da za nas ni pravice, da je le pest!

V zadnji uri dviga ljudstvo, združeno v kmetško-delavskih zvezah svoj glas: Ne gonite revnega ljudstva v obup! Ne tničujete dežele, ki rabi mladih delavcev, ne terjajte od nas, da vam damo zadnjega fanta! Zelo se varate, če mislite, da boste naše mlade ljudi upoghlili s tem, da jih tirate od doma!

Malokje je tako silno globoko ukoreninjen čut do pravice, kot v našem ljudstvu. Dokler bo država zahtevala, kar ji po pravici gre, bo ljudstvo brez besede vršilo svojo dolžnost. Če pa ljudstvo vidi, da namerava država oblast s preračunano zlobnostjo pahniti deželo v propast, da jo rona vseh mladih fantov, bo vstal v nem srd, ki izvira iz zavesti, da pravice ni. In prve trume slovenskih fantov bodo nesle v italijansko vojsko grenko zavest, da so žrtve slepe nacionalne mrznje. Se je čas, da vlada krivico popravi, da ne bo dežela oropana vseh mladih delovnih moči! Če se pa to ne zgodi, bo ta rop naše mladine ostal v naših sreih kot rana, ki peče matere, cele družine in vasi in spravlja vse ljudstvo v temen obup.

Novo darilo?

Državna vlada je vzela v pretres vprašanje iztirjevanja davkov na Primorskem in je naročila pokrajinski posvetovalni komisiji, da prouči to vprašanje, ter da stavi svoje predloge, kako naj se pobiranje davkov na Primorskem pospeši in izboljša. Na podlagi proučevanja tega, za naše davkoplačevalce važnega vprašanje od osrednje vlade in pokrajinske posvetovalne komisije, je prišla osrednja vlada do prepričanja, da je za državo in davkoplačevalce najboljšo, da se raztegne tudi na nove pokrajine zakon o pobiranju in iztirjevanju davkov, ki je v veljavi za stare italijanske pokrajine, to je zakon 29. junija 1902. Bistvo tega zakona je v tem, da država ne pobira in iztirjuje davkov samo po svojih lastnih uradnikih, marveč da oddaje davke v zakup zasebnikom!

Gotovo je to zakon, kateri je bil mogoče moderen, demokratičen in ki je odgovarjal potrebam ljudske organizacije v starem veku in mogoče tudi v srednjem veku. Ne tajimo da so tudi še danes dežele v Afriki in v Aziji, kjer je ta način pobiranja davkov umesten. Nočemo tajiti, da je ta zakon mogoče plodonosen za nekatero stare italijanske pokrajine.

Toda prepričani smo, da bi bilo škodljivo za državo in še bolj za davkoplačevalce Primorske, ako bi vlada raztegnila ta zakon na naše ozemlje. Davkoplačevalci naše dežele nočejo biti izročeni zaseb-

nikom, da bi jih ti izmoggavali do kosti. Nočemo, da bi stala za zasebniki, katerim bi dala država davke v zakup, vsa oborožena in upravna sila države -- orožniki, sodniki in eksekutorji -- ki bi jim pomagali, da iztirjajo iz davkoplačevalcev dvakrat in trikrat več kot so oni plačali državi.

Mnogim špekulantom in izkoriščevalcem delavnega ljudstva se cedijo sline po nezasluznem dobičku, po lenobnem a plodonosnem življenju. Zato se je v Trstu že ustanovila zadruga, v katero je pristopilo do 200 članov, kateri naj bi država dala davke v zakup. Do sedaj so izkoriščevali naše ljudstvo razni sleparij z vojno odškodnino! Dežela se jih ne more otresti. Toda mnogo hušji zahtevalci delavnega ljudstva bi bili ljudje, ki bi vzeli davke v zakup.

Naše ljudstvo dviga svoj glas! Proč z izkoriščevalci! Proč s takšnim nečloveškim, škodljivim zakonom.

Opozorjamo naše poslance, da ščitijo življenske koristi davkoplačevalcev. Pozivljamo deželni odbor, da brani gospodarske interese cele dežele. Ako se ne mora pečati država z davki, zahtevamo da izroči to pobiranje davkov deželnemu odboru; pod nobenim pogojem pa ne bo naše ljudstvo trpelo, da bi to nalogo izvrševali zasebniki.

Naj bo konec klofut!

Zopet se je zgodil naravnost divjaški slučaj, ki nam razkriva, kako moč si lastijo mnogi državni stražniki po naših vaseh. V Brestovici je domač Judež ovadil odbornika Kmetško-delavske zveze, Albin Semoliča, da je »jugoslovanski agent«. Za to ovadbo ni prav nobenih dokazov, vsa ovadba sloni na nizkotni divji. Dne 9. junija je brigadir iz Vojske zaslišaval našega tovariša. Sprejel ga je z besedami: »Vi ste torej oni sloviti Semolič! Semolič: »Jaz sem!« Brigadir plane nanj, mu vpriči dveh karabinierjev da zaušničo in mu grozi, da ga ustrelj. »V Južno Italijo vas iztirjam, da se boste v obupu obesil, če ne nehate z organizacijo!« -- Psovke in grožnje so padale na mladega moža.

Ko motrimo to ponižujoče, nepostavno postopanje orožnika, se nam vsiljuje vprašanje: Kaj je ta mladi mož zakrivil, da padajo po njegovih dilih udarci? Če je kriv veleizdaje, potem ga postavite pred sodišče! Rudečica jezja pa oblike človeka, če pomisli, da sme prošt orožnik uničiti in biti moža, ki nosi eno samo krivdo: to, da se zavzema za ljudske pravice!

Na državno oblast se obrača naš krič: Napravite konec mučenju, zlostavljanju, nasilstvom! Pozivljamo sežanskega civilnega komisarja g. Guglielmi-ja, da nemudoma odstavi nasilnega brigadirja, in da zadoščenje našemu tovarišu. Obračamo se na najvišjega civilnega komisarja, sen. Mosconi-ja, da energično podučj podrejene uslužbene, da nehajo mučiti naše ljudstvo.

Končajte z mučenjem, ne vzgajajte nas z zaušnicami! Nismo naselečna divji barbarov, smo narod, ki spoštuje pravo, pa tudi krivic ne pozabi. V imenu organizanega ljudstva burno zahtevamo, da državni nastavljenjci, posebno še karabinierji spoštujeta zakon, ki je nad vseni državljani. Vzgoje z zaušnicami pa se bomo branili iz vseh sil in ne bomo odnehali, dokler ne zavlada postava v naši domačiji.

Širite Gor. Stražo!

Vprašanje državljanstva

onih, ki so slučajno rojeni v inozemstvu, ki so pa od rojstva naprej pristojni v Julijsko Benečijo. Gen. civ. komisariat objavlja z dne 22. maja 1922. pod št. 13A-529, Uff. XIII. sledeči odlok, ki je važen za vse tiste, katerih se tiče neposredno ter za županstva:

Predsedstvo ministrskega sveta, osrednji urad za nove pokrajine, je izrazil mnenje, da se imajo tiste osebe, ki so slučajno rojene v inozemstvu, ki pa so po starijih pristojnih nepretrgano od rojstva naprej v Julijsko Krajino smatrati brez drugega (di pieno diritto) za italijanske državljane in da se morajo vsled tega kot taki vpisati v sezname, katere so obvezane občine sestaviti.

Vsled tega odreja gen. civ. komisariat, da se morajo vpisati v omenjene sezname gori opisane osebe; postopanje občin bo pri tem sledeče:

a) V občinah, ki niso še razglasile v deželnem uradnem listu, da je omenjen seznam na ogled pri občinskem tajništvu, se bo vpis izvršil uradnim potom ali pa na zahtevo prizadetega;

b) v občinah, za katere se je že izvršil omenjeni razglas, se bodo vpisali prizadeti na podlagi reklamacije, ki ima biti predložena v smislu člena 3. in 4. preds. odloka z dne 1. februarja 1922; o tej reklamaciji bode odločevalo deželno ali okrajno politično oblastvo po predpisih, ki so vsebovani v II. odstavku označenega čl. 3.

Za tiste osebe, za katere veljajo v začetku omenjeni pogoji in katere so že prejele odlok, da se jim priznava italijansko državljanstvo, morajo občine ugotoviti obstoj že omenjenih predpogojev; zahtevati morajo nato od prizadete stranke izročitev dotičnega odloka ter ga poslati s posredovanjem svojega civilnega komisariata tuk. generalnemu civilnemu komisariatu, in sicer v primeru a) skupno s potrdilom, da se je izvršil tozadevni vpis; v primerih b) skupno z dotično reklamacijo. Gen. civ. komisariat bo nato izdal preklic priznanja državljanstva, kar spada v njegov delokrog.

Op. ur. Da ne bo napačnega razumevanja omenjamo, da mora gen. civ. komisariat zopet preklicati priznanje državljanstva pri tistih osebah, ki so državljani brez drugega (di pieno diritto), ki torej ne potrebujejo posebnega priznanja s strani oblastev.

Politika.

Nemška Avstrija je danes res uboga dežela. Kljub temu, da nima boljševeškega režima, gre njena krona nevdružno po poti rublja — izgubila je malone vso veljavo. Danes dobiš za eno liro nad 1300 K. Če imaš par lir v žepu in greš v Nemško Avstrijo, pa lahko postaneš milijonar. To je seveda za ljudstvo nezno. Vsled tega tudi med ljudstvom zelo napreduje propaganda za združitev z Nemčijo iz gospodarskih in tudi — političnih vzrokov.

Proti taki združitvi pa so Francozi, ki se bojé močne Nemčije. Se teh, kar jih je, bi jih radi polovico požrli. Sicer pa Franciji ne gre vse po volji. Danes so ravno po dolgem oklevanju sklenili, da se vendarle vdeležijo konference v Haagu. V Genovi jim namreč ni šlo vse po volji. Rusko nemška zveza jim je hudo na poti. Sploh so Francozi danes najbolj militaristični. V zbornici so bili proti znižanju vojaške službe.

Anglija pa je zvita. Nji gre samo za trgovino. Danes hoče imeti popolnoma proste roké glede petroleja. Saj pravijo, da je šlo na genovski konferenci v prvi vrsti radi petroleja, petroleje je tudi odprl sovjetskim diplomatom pot na zapad. Irsko vprašanje je Anglija v glavnem uredila. Zdej je bil predložen načrt ustave države Irske, ki je precej moderen. (Državni jezik irščina, ženska volilna pravica. Tu se »špeglajte« moderne demokratične države, ki se rade, točete po pravicoljubnih prsih!)

Rusija bo na konferenci v Haagu vztrajala na svojem stališču, ki ga je podala v Genovi in se ne umakne niti za korak. To je državna lastnina vseh velikih industrij, železnic in zemljišč. Svobodna ostane notranje trgovina, mala industrija, mala zemljišča. Čičerin, ki se sedaj mudi v Berlinu, ne pride v Haag. Dejal je tudi, da ni prav, da Amerika pri vzpostavitvi Evrope le po strani gleda in se noče približati Rusiji.

Amerika baje res niti v Haag ne pride, ampak samo predlaga posebno konferenco glede dolgov Evrope.

Mnogo se govori v dogovoru Čehoslovaške s Francijo. V slučaju, če začne vojna med Francijo in Nemčijo, naj Čehoslovaška priskoči Franciji s 500.000 možni na pomoč. Tudi če se Avstrija prikloni

Nemčiji, naj jo pomaga Čehoslovaška zasedi.

Konferenca v Haagu je bila otvorjena dne 15. t. m. Vršile se bodo do prihoda Rusov le predseje.

Na Ogrskem so se vršile precej krave državnozbornske volitve. Vlada je dobila 166 poslancev, opozicionalci pa 76 poslancev. Nova zbornica bo otvorjena 20. t. m.

Država v državi.

Mi smo v državi, ki ga nima para pod solncem. Tako govori pokojni Sahib el Arau v svoji knjigi »Neznamkateri.« — Kakor v družini smo, v kateri ne veš, kdo je gospodar. Otrok prosi očeta: »Ali se smem iti igrat?« »Pojdi,« pravi oče, »ampak vprašaj mamo!« Mama pravi: »Pojdi, a vprašaj strica!« Stric pravi: »Vprašaj teto!« Deček gre k igri, pride brat in ga nabije. Deček se pritoži očetu, oče pravi: »Zakaj nisi vprašal še njega.«

Tako želiš ti navadni smrtnik ne vem česa. Vprašaj sultana, a vprašati moraš še vezirja. In če sta ti dovolila še aga in beg, ti ni dovolil birači in po tebi bo.

Nič drugeče bi slavni Sahib, ki nikoli ni živel, ne pisal o naši državi. Saj je na vse zadnje vseeno, kakšen je bil v bistvu vzrok, da so fašisti pred kratkim prišli v Bolonijo. Uprli so se oblasti in hoteli vsiliti svojo voljo. Zakaj? Ker je oblastnik Mori izpolnjeval zakon, ki ga je sklenila večina. Fašisti so prignali skupaj blizu 50.000 bojevnikov, vrgli zakon in Morija, pokazali vladi dolg nos in odšli. Vlada so bili to pot fašisti in ne Fakta s svojimi manijetami.

Zdej so drugi pot oblegali fašisti vas Volta Montavana. Dosegli so, da je odstopil občinski svet, da je škof podpisal premešitev dušnega pastirja. Nato so fašisti odšli.

Kdo vlada? Facta ali Mussolini? — Eden ali drugi? Če vladata oba, ne vlada nihče in smo tedaj brez vlade. Vsi znalki kažejo, da začenja bela revolucija, ki pa nima cilja, je nedosledna in ustvarja kaos. Vera v državno avtoriteto se na ta način maje, in ustvarja se položaj, ki za državo ni zavirljiv, država v državi, dva gospodarja v družini, dokler po zakonu izvoljeni gospodar ne bo napravil reda, ker je skrajni čas, da ne postane prepozno.

Do tedaj se bomo pa vpraševali: »Koga naj vprašamo sultana ali birača, da nam drugi ne vzame?« Izguba bi bila na obeh straneh!...

Res, živimo v državi, ki nima para.

Jugoslavija.

Pismo iz Jugoslavije

Naši listi so danes polni samo kraljeve poroke. Le opozicionálni se bolj »nazaj« držijo, ali pa celo tako, da so pobeljeni, kot na pr. predzadnji »Avtonomist«, ki je dobil ker pet belih lis.

Kralj Aleksander in kraljica Marija se mudita sedaj na Bledu, odkoder delata izlete v okolico, v Lesce, v Ljubljano. Večkrat kraljica sama šofira, Ljubljana je polna srečnih dogodbic s kraljem in kraljico.

Kronanje kralja Aleksandra in kraljice Marije se bo vršilo baje dne 15. avgusta. Potem se bo vršilo maziljenje po starih običajih.

Kot poročajo listi bo imela kraljica Marija dote v znesku 15 milijonov frankov.

Iz Črnogore je došla vest, da je tam umrl vojvoda Stevo Vukotić, neupogljivi vodja mlade Črnogore in neustrašeni borec za svobodo in ujedinjenje Jugoslavije. Bil je v ozkem sorodstvu s pokojnim Nikitom. Pokopali so ga na državne stroške.

Parlamentarne počitnice v Jugoslaviji začnejo okrog 15. julija.

V Zagrebu je prišlo do resnih spopadov med policijo in Radičevci, ki jih je imela policija nalogo razpediti, tam je imel govor udi Šefan Radić. Bilo je več ranjenih.

Splošno priznanje je vzbudil dar kralja Aleksandra v znesku 1 milijona dinarjev v prosvetne namene. K temu bo prispeval vsako leto še po 300.000 dinarjev.

Socialni vestnik.

sv. Nezaposienost v Italiji. Po uradni statistiki je štela Italija dne 1. aprila t. l. 498.605 nezaposlenih, od teh moških 402.109 in 96.497 žensk. Od dne 1. marca je padlo število nezaposlenih za 77.678. Nezaposlenih, ki so bili začasno podpirani, je bilo 58.736, t. j. 11,7% od skupne vsote nezaposlenih, onih, ki so bili stalno podpirani pa je bilo 68.588.

Kriza brezposelnosti v Angliji. Zadnje zasedanje doljne zbornice, ki je bilo zelo kratko, je bilo skoraj popolnoma posvečeno razpravi o načrtu zakona za po-

bijanje brezposelnosti, ki ga je bila predložila angleška delavska stranka. Po tem zakonu bi bila država obvezna najti brezposelnim delo li pa jim dajati tako podporo, da bi mogli od nje živeti. Predlog je bil odklonjen s 172 glasovi, medtem ko je bilo oddanih zanj 82 glasov.

sv. Stavka čehoslovaških kovinarjev pred koncem. Dne 29. 5. so bili objavljani rezultati glasovanja med kovinarji glede nadaljevanja stavke. Od stavkujočih kovinarjev je glasovalo 64% za nadaljevanje stavke, 15% proti in 19% se je glasovanja popolnoma vzdržalo. Ostali odstotki odpadejo na razcepljene glasove. Ker bi moralo glasovati 70% za nadaljevanje stavke, je pričakovati, da kmalu konča generalna stavka čehoslovaških kovinarjev.

sv. Brezposelni bivši vojaki zahtevajo odstranitev ženskih moči iz uradov. V Rimu je prišlo veliko število brezposelnih bivših vojakov v urade ministra za pošto in brzojave. Zahtevali so, da se odpuste ženske in provizorične moči, sprejete tekom vojne in da se dajo njihova mesta brezposelnim bivšim vojakom.

sv. Stavka kovinarskih delavcev v Lombardiji. Stavka kovinskih delavcev v Lombardiji, katere se udeležuje nad 60.000 delavcev, se nadaljuje.

Tone in Jože.

Tone. Ben hudirja, kejšna rič se je s taba zgadila, da s' tku zgifan kokr ana krotu?

Jože. Kaku b' se na jeziv. Dva sina imam, adn mi je šov v Jugaslabje, ta družga sa mi pa k sovdatam vzel.

Tone. Bejž, no, bejž! Sej je kokr an brlez.

Jože. Tuste neč na dene. Sej sa vsi kokr brlezi; kar jih bidš jeh ni za anča šinkavca. Sej je bikš kot njegava ušesa. Ana druga stvar je, ka me peče kokr agn Kej bo z dilam; vse je padrtu, zemla razarana, ti pa garaj ad jutra da večera. Nazadne ga boda še ubil.

Tone. Pejđ no pejd, sej ni abena vojska.

Jože. Kej de ni vojska! Taljan pa Turk se dajeta.

Tone. Kejšn Taljan pa Turk! Če b' že reku, de se bosta Taljan pa Kalabrež, b' že verjev. Dol u Lahih se vsak dan tepeje, kot cajtne povedb. Tvojsa Pepeta se pa abedn taknu na bo. Še nazaj t' ga pošleje.

Jože. Ana figa freška mi pošleje. Al' nis slišav, kišne sa pabral? Na ana ači je biv skara slip, na ta druga pa bidev neč ni pa sa ga vseglil pobral.

Tone. Če je slip na ta liva ači, je šele dober, de loži čila, če je slip na abi, je pa še bujš, da na bid majhnih parcionov.

Jože. Morbit andruij drgač dilaje kot sa včasih. Zdej kar te slabe not pabe-reje, te dabre pa dama pustije. Pa hudirja, vse pa tud ni tku za neč, de jih kar na debela pagrabje.

Tone. Ti s' pa zadev. Narbulš be blu, deb djal: Fanti, zdej pa vsi pridte, boste šli ibnge dilat. Ki je triba štejlunge, če vse vzameje! Tku nej b' djal: Samu tist dama astanite, ka ste ta cajt umrl.

Jože. Mene samu radabidnast tare, kejšn bo ta novantašete. Ta nasrečn poba! Zdej sa ga pa še u kajha zaprl.

Tone. Bejn, kej je napravu? Al je pa slabejska kihnu?

Jože. Pa slabejska glih ni kihnu, samu zapil sa pa slobejska, tu je pa glih tku prepadbanu kot črna farba pa pušci za klabukam. Ta črn flokči sa karbonirje tku badl u ači, kot purmana rdejče farba, de sa jih palabica zaprl.

Tone. Sej kmalu na boma smil nasit drgačnih gbantov kot zelenih kot kuščar. Sa pa že prav nardil u adnmu kraju, ka sa dil fanti makarone akul klabuka in rajž na reklc. Teh nisa abednga zaprl.

Jože. Ta je pa dabra. Zdej pa zbugam, če ne naju deneje u »Straža«.

Tone. Življa makaroni!

Jože. Pa palenta tud!

Za treznost.

Bolgarija proti alkoholu. V Bolgarskem sobranju, se ima skleniti zakon glede prodaje alkoholnih pijač. Posebno važni odstavki so: 1. V vse javne in privatne šole se vpelje posebna zdravstvenoučna snov o škodljivosti alkohola. 2. Dija-kom, vojakom in vsem drugim osebam pod 20. letom je zabranjen vstop v točilnice, gostilne in v vse druge javne lokale, kjer se prodajajo alkoholne pijače. 3. Vsi tovrstni prostori morajo biti ob nedeljah in praznikih ob 5. uri popoldne zaprti. 4. Kupne pogodbe, zaključki, poravnave, obveznosti vsake vrste, ki so sklenjene oziroma izvršene v takih lokalih, kjer se prodajajo alkoholne pijače, so neveljavne in najstrože prepovedane. 5. V vaseh pride ana gostilna kvečjemu na 1000 prebivalcev, v mestih kvečjemu na 2000 prebivalcev. 6. Davki na alkoholne pijače, vozne na špirtuose in direktni davki na alkohol se zvišajo za 1000 odstotkov.

Ali šole ali — gostilne? Tržaški »Laboratore« piše, da ima naša »Santa GORIZIA« samo 6 ljudskih šol in 4 otroške vrte, zato pa 173 gostiln, 14 barov, 14 kavarn in 32 vinotočev.

Posnemanja vredno! In pri nas — izdajajo vedno nove gostilniške koncesije.

Raznoterosti.

* Prepovedani grah. Grof de Espanna, minister španskega kralja Ferd'nanda VII., obenem generalni kapitan Katalonije, je ljubil čez vse grah, ki se v Španiji dobi ob vsakem letnem času. Grofica pa je bila velika sovražnica te zelenjave; ni je mogla videti, še manj pa uživati. Nekega dne si je naročil grof v kuhinji za obed tudi graha. Kmalu po tem je prišla grofica v kuhinjo in ko je videla, da lušči dekla grah, je prepovedala ga skuhati. Opoldne pri obedu je grof zaman čakal na grah: naposled je poslal slugo v kuhinjo. Ko se je vrnil, je povedal resnico. Grof ni rekel besede ter je ostal dobre volje. Po obedu je poklical k sebi poročnika in mu je ukazal, naj zvečer nobene osebe ne pusti iz gradu. Ker je poročnik vedel, da se grof ne šali, je postavil pred grajska vrata stražo. Grofica in njena hčerka je bila na večer povabljena na ples. Ko sta hoteli oditi, so jima vojaki z nasajenimi bajoneti zaprli pot. Razkačena se je šla grofica k grofu pritožiti. Grof ji je pa rekel: »Ti ukazuješ kuharicam, jaz pa vojakom.« Od tega časa grofica ni nikoli več v kuhinji prepovedala kuhati grah.

* Z zrakoplovom čez severni tečaj. Valter Bruns, bivši nemšk' poveljnik zrakoplova, hoče pluti iz Hamburga v Jokahamo preko severnega tečaja. Daljava znaša sedem dni. Namerava uvesti vozni red: Hamburg - Jokahama 7 dni, Hamburg - San Francisko 7 dni, San Francisko - Jokahama 5 dni. Zrakoplov bi nosil 50 potnikov in 50.000 kg pošte.

* Telefonske pristojbine v sovjetski Rusiji. »Trud« priobčuje nove telefonske pristojbine: Za telefonsko uporabo v zasebnih stanovanjih morajo plačati uradniki in delavci, ki so uslužbeni v državnih uradih in podjetjih na leto 50 milijonov rubljev, vsi drugi pa 75 milijonov. Vladne oblasti morajo plačati na leto telefon 75 milijonov rubljev, ako uporablja telefon celokup. podjetje. Za telefon v posamnih uradih 50 mil. Zasebne pisarne in zdravniki 100 milijonov. Hoteli, restavracije, trgovine, redakcije listov, gledališča, kolodvori itd. pa morajo plačati na leto 150 milijonov.

Kratkočasnice.

V gostilni.

»Natakar! Prinesli ste mi same kosti.« — »Oprostite! Toda ali ste že videli vola brez kosti?« — »Ne! Ampak tudi brez mesa ne!«

Studentovska.

Nek dijak je zabaval jako dobro v gostilni goste, ki so zaradi tega spili precejšnje množine. Ko je odhajal dijak, mu je dejal gostilničar: »Da se Vam izkažemo za Vašo zabavo, Vam izbršem polovico računa.« »In jaz«, pravi nato dijak, »hočem biti enak Vam in izbršem še ostalo polovico! Klanjam se!«

Pretirano.

»Ko sem Stankotu prvič priznala sveto ljubezen, mi je bilo srce tako močno da se je obrnil Stanko preplašeno k vratom ter zaklical: Naprej!«

Ugodna prilika.

Policaj slovitemu žepnemu tatu, ko ga je peljal v zapor: »Čujte! Moja stara Vam bo prinesla takoj jed. Če ste res tako imeniten tat, pa ji izmaknite hišni ključ!«

Mi ne ugaja.

Tone: »Kam pa tako hitro?« — Janez: »Po zdravniku! Moja žena mi nič kaj ne ugaja.« — Tone: »Počakaj! Grem s Teboi. Tudi moja žena mi že dolgo ne ugaja.«

Krojači! Nudi se Vam prilika izvežbati se popolnoma v krojenju. Kje, pove uprava »Goriške Straže«.

ANTON TERPIN in Comp.

nova zaloga
manufakturnega blaga

v Gorici, Via Rastello št 10
se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence.
Na drobno! Na debelo!

Moka, sirč, oves, otrobi, kava
sladkor, špeh, olje, petrolej itd.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na dunajski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoff.

J. Lenassi, Solkan.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Knjigarna Kat. Tisk. Društva

Gorica, Via Carducci 2.

NA DEBELO!

Šoski zvezki

(Spisovnice lepopisnice)

Risanke,

Pisemski papir

(v veliki izbi)

Papir uradni, trgovski ovojni itd.

Cigaretni papir

Excelsior, Abadie, Oleschan Union za večje množine poseben popust.

Cene konkurenčne

Knjigarna Katol. Tisk. Društva

Gorica, Montova hiša.

NA DROBNO!

Peresa, črnilo, svinčniki
v veliki izbi

Rožni vencji, nabožne slike

Tiskovine za cerkvena oskrbništva
in županstva

Tuš, barve, risarski papir, prozorni papir Lichtpanspapir

Trgovske (poslovne) knjige (glavne, pomožne blagajniške knjige itd.

Vinogradniki! Nudim partijo vinskih sodov 330 hl, malo popravila potrebnih 300—3800 litrov vsebujočih za svoto 4900 lir franko Trst. V plačilo vzamem tudi vino, žganje. Ponudbe tudi za dva jela bednja 2500, 2800 litrov na upravo »Goriške Straže« pod »Partija sodov«.

PROSTOVOLJNA DRAŽBA.

Hranilnica in posojilnica v Šturijah pri Ajdovščini prodaja kino z motorjem in klavirjem vred: vse je v dobrem stanu: predvojno blago. Na ogled in pogoji pri načelništvu v Šturijah.

Josip Kerševani

mehanič in puškar

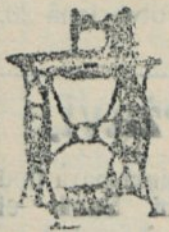
v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vse posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5,

Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

Pozor!

Na domačo
tvrdo

Andrej Maurič

GORICA ul. Carducci št. 11 (prej GOSPOSKA ul.) GORICA

Velika zaloga ravnokar došlega poletnega sukna za moške in ženske obleke, raznovrstnega perkala zephyrja ter velika izbira perila, cvilila, volne, žime, morske trave, vzmeti, izgotovljene postelje, ter velika izbira odev. — Lastna krojačnica sprejema vsako naročilo izvršuje točno in po zmernih cenah.

Velika izbira izgotovljenih oblek. Sprejme vajenca za trgovino.

Pozor!

BRUNO SAUNIG - GORICA

Via Carducci 3 — Telefon št. 162 — Via Carducci 3

Usnje

Cevljarske in sedlarske
potrebščine

vrvi

Tržaški biči, bičevniki

Glavna zaloga za Goriško podpetnikov „Pirelli“ na debelo po tovarniških cenah.

Sveče, Kadila
Vosek

Nakupuje čebelni vosek po
dnevni cenah.

Na debelo!

Na drobno!

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

POZIV

k subskripciji novih delnic XII. emisije

S sklepom občnega zbora delničarjev od dne 24. aprila 1922 k temu pooblaščen upravni svet Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani je sklenil prevesti zvišanje delniške glavnice

od K 50,000.000.— na K 80,000.000.—

z izdajo

75.000 novih delnic po K 400.— nom.

pod sledečimi pogoji:

- 1.) Dosedanjim delničarjem pripada pravica subskribirati na podlagi 5 starih 2 novidelnici po tečaju K 650.— tel quel. Odlomki delnic se ne vpoštevajo
- 2.) Novi delničarji morejo subskribirati delnice po tečaju K 850.— tel quel. Reparticija teh delnic je pridržana upravnemu svetu. Za nedodeljene delnice se vplačila vrnejo do 31. julija t. l.
- 3.) Protivrednost subskribiranih delnic je vplačati takoj pri subskripciji.
- 4.) Subskripcija se vrši od 15 do 30. junija 1922.
- 5.) Kot subskripcijska mesta so določena:
 - a) Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Brežicah, Celju, GORICI, Kranju, Mariboru, Metkoviču, Novem Sadu, Ptujju, Sarajevu, Splitu in Trstu.
- 6.) Nove delnice so deležne dobička za drugo polovico l. 1922, opremljene s polkuponom št. 22 in se izroče subskribentom proti vrnitvi začasnih potrdil do konca l. 1922.
- 7.) Azijski kurzni dobiček se dodeli po pokritju izdajnih stroškov in pristojbin pokojninskemu in stavbenemu rezervnemu fondu banke.
- 8.) Uspeh emisije je zajamčen po garancnem sindikatu.

V Ljubljani, dne 7. junija 1922.

Upravni svet.

RAZGNANA PROCESIJA.

Na dan sv. Reš. Telesa se v Otaležu na Cerkljanskem zberejo domačini kot navadno v cerkvi k službi božji. Po slovesni sv. maši se začne procesija z Najsvetejšim. V najlepšem redu se procesija razvije. Prva za križem stopa šolska mladina z učitelstvom, nato Mar. družba, zanjo pevci in ognjegasci, ki stopajo ob strani Najsvetejšega. Za Najsvetejšim so se uvrstili ostali domačini. V lepem redu spremljajo Najsvetejšega med zvonjenjem in petjem po lepo okrašeni vasi. Kar naenkrat že pri drugem oltarju pristopi s trdim korakom in pokrit naravnost pod baldahin k duhovniku, ki ravno drži v rokah Najsvetejšega, orožniški brigadir in zahteva od njega naj procesijo takoj ukine zato, ker mu duhovnik ni mogel pokazati tik pred procesijo dovoljenja za njo. Duhovniku se ni zdelo umestno odgovarjati. Brigadir pa ukaže trem orožnikom pot zabraniti in procesijo razgnati. Ti začnejo svoje delo spredaj pri otrocih. Ni trajalo dolgo in vsa procesija je bila razgnana. Ljudstvo preplašeno, kaj da je, beži razkropljeno na vse strani, otroci pa tekajo, kričijo in jočejo. Duhovnik se poda z Najsvetejšim in nekaj ljudi nazaj v cerkev ter tam nadaljuje ostale evangelije pri stranskih oltarjih. Toda brigadirjevim ukazom oziroma paragrafom ni bilo še ustreženo. Kar se odpro cerkvena vrata ter primaha pred oltar orožnik, pokrit, s trdim korakom in ponosno se držeč ter med blagoslovom z Najsvetejšim zaukazuje duhovniku, naj se takoj brez odloga poda z njim v njihovo kasarno. Duhovnik ne uboga rekoč: »Podam se po sv. opravilu!« Orožnik zopet odkoraka v svojem tempu skozi zakristijo javit to brigadirju. Ljudstvo se vsled teh dogodkov vedno bolj razburja in bega. Končno se procesija završi. Duhovnik se preobleče in gre v zakristijo. In nova procesija z duhovnikom in brigadirjem načelju (ta je bila pa do voljena!) se nadaljuje v orožniško vojašnico, kjer pokaže brigadir gospodu neko postavo iz l. 1886., ki pravi, da so zabranjeni cerkveni obhodi brez dovoljenja pod denarno kaznijo. Duhovnik ogovori vsemogočnega brigadirja, kako da ravno za danes ter celo samo za Otalež ta postava velja, v sto in sto drugih krajih se danes verno ljudstvo po deželi zbira v procesije, ki se vrše mirno in lepo brez tega dovoljenja. Vršile so se tudi v Otaležu, celo ne dan, pred enim mesecem, kar tri v enem tednu, ko jim ni nikdo razganjal. Seveda z novim brigadirjem nastopi nova postava. To priča tudi sledeče dejstvo: Izobraževalno društvo v Otaležu je nedavno priredilo igro »Tihotapec«. Po končani predstavi zapove g. brigadir ples. Društvo protestira, češ, mi plesa nečemo, nimamo dovoljenja, ter tudi nečemo plačevati taks za take stvari. Brigadir jih zavrne, da je v Otaležu on gospodar brez župana in brez komisarija in otvori ples.

Ljudje, ki naj skrbijo za varnost in red po naših krajih in ščitijo zakone, so zadnji čas v nekaterih krajih ali poblazneli, ali pa jih je obsedla brezmejna hudobija. Z vseh strani prihajajo poročila, ki pričajo, s kakim sovraštvom in samovoljnostjo uganjajo proti našemu ljudstvu najrazličnejše nezakonitosti in to s toliko samozavestjo, kot da stoji za njimi vsa višja oblast, do ministerskega predsednika navzgor. Brigadir, ki si eno nedeljo lasti oblast, da kljub protestu in kljub vsemu otvori na lastno pest ples, si je lastil drugi praznik oblast, da vzbuja pri našem ljudstvu največje ogorčenje, sklicujoč se na ta predpotopni odlok, ki se nikjer ni izvajal, pred nedolgi niti v Otaležu ne.

Kaj takega naše ljudstvo ni vajeno in ne bo mirno prenašalo žalitve njegovega verskega čustva. Tak brigadir ne sramoti s svojim obnašanjem samo sebe, ampak tudi tiste, ki so ga poslali in jeza in gnjus ljudstva se obrača v prvi vrsti tudi orlo tistim. Če hočejo oblasti, da bo naše ljudstvo lojalno spoštovalo oblasti in državo, tedaj mora biti eno prvih dejanj, da ta brigadir iz Otaleža izgine. Isti brigadir, ki je že naprej povedal, da bodo o tem časopis pisali, se danes posmehuje ljudstvu in komisarijatu. Če ima komisariat količkaj časti v sebi, jo bo znal oprati s primernim nastopom. Sicer pa naj o tem govore tudi naši poslanci in naj vprašajo vlado, ali sta v verskih in političnih zadevah še višja oblastnika knezoškof. ordinariat in civ. komisariat, ali je vsaka vas anarhija zase z brigadirjem na čelu, ki dovoljuje ples in procesije po njegovem dobrem ali slabem razpoloženju. To moramo že enkrat izvedeti!

Z IMENI NA DAN!

Širi se vest, da mešetarijo različne firme pri naših županih, učiteljih in celo pri duhovnikih, da bi jim ti pomagali z agitacijo pri prevzemanju vspostavitvenih

del. Da bi jih podkupili, jim ponujajo velike svote 25, 30, 50 tisoč lir v gotovem ali pa v odstotkih 4—6% od prevzetega dela.

Govori se tudi, da so nekateri od naših županov podkupljeni. Mi tem vestem ne moremo verjeti. Da se pa vsaka sumnja ovrže, pozivljamo vse župane, učitelje, duhovnike, kakor sploh vse, ki so jim slučajni podkupovanja znani, da jih prijavijo uredništvu »Goriške straže«. Prijavi naj se naslov in sedež firme; po možnosti naj se nam prijavi tudi ime osebe, ki to ali drugo podjetje zastopa.

Uredništvo »Gor. Straže«.
Via Favetti št. 9.

Dopisi.

TOLMIN. Kaj pa je to?

Prejeli smo in priobčujemo: Podžupan Mrak je lastnik kavarne »Café Isonzo« ki še do danes ni začutil potrebo, da bi del poleg italijanskega napisa tudi slovenski napis. Tega človeka poznamo že od tedaj, ko je odklonil svoje sodelovanje pri polshodu, češ da je prisegel zvestobo kralju in da tedaj on ne more sodelovati pri sloshodih. Danes opravlja v odsotnosti župana županske posle in dela ljudstvu povsod sitnosti; ljudje so ga že do grla siti. Pri procesiji sv. R. T. ni bilo na mestu, da je nastopil v paradi, ker proc. sv. R. T. v Italiji ni oficijelna. Toliko za danes K zadevi se ob priliki še povrnemo.

DOBERDOB, Odgovor.

Zadnje »Delo« je zagnalo v dopisu iz sluga naših poslancev, če smo dobili v Doberdoba med svet »novico«, da ni za Doberdoba po dolgem času šolo in učitelja. Mi dobro vemo, čigava zasluga je to in se s komunisti o tem ne bomo prepekali, samo to povemo, da njih in njih poslancev zasluga to ni, to vedo tudi vsi pošteni komunisti, ki jim demagoštvo ni drva stvar! Tudi se dopisnik zagania v novega g. učitelja, ki je ustanovljajal društvo, češ, da je govoril v K. D. Z. Če bi dopisnik ne lagal iz namena, bi moral priznati, da je g. učitelj predaval skoro eno uro o društvu »Skala« in dokazoval mladini pomen društvenega življenja, da naj mladina raje vzame v roke knjigo kot pa popija. Če pa je izpregovoril par besed o K. D. Z., je to storil na prošnjo zrelih mož. Mlademu komunistu svetujemo, naj pusti prepričanje drugih v miru, kot se mi njegovega ne dotikamo.

CERKNO. Prireditev.

Zelo redki so dopisi iz Cerklja, tako da marsikdo misli, da smo Cerkljani postali zaspani, med tem ko mrgole po časopisih iz vseh krajev dežele dopisi raznih prireditev in veselje. In vendar se kulturno gibanje, morda bolj kot prej. Zadnje večje prireditev smo imeli 27. in 28. maja z uprizoritvijo »Divjiga lovca«, katerega je uprizorilo slov. kat. izobraževalno društvo. Igralci so obkralj storiili svojo dolžnost. Tudi scenarist in maske so bile dobre, tako da je prišla igra popolnoma do veljave. Omenjamo, da odkar smo se znašli v novi državi, t. i. po vojski se je pri nas uprizorilo že 23 igrokazov, med temi ne morda same einodejanke, pač pa tudi boljše igre, med temi n. pr. »Krivoprišežnik«, »Mlinar in njegova hči«, »Lovski tat«, »Veriga«, »Divji lovec«, »Tri sestere«, »V Ljubljano jo dajmo«, »Pogodba« itd. Hvaležni smo zato gospodu kaplanu Staniču, na kojega ramenih je bilo vse to delo do danes; hvaležni smo tudi igralcem za njihovi trud in požrtvovalnost. Naj bi se naša mladina tudi v naprej tako živo zanimala za dostojne prireditev, ki jim blažijo srce in razveseljuje druge. Pa prihodniči še kaj.

IZ SEŽANŠČINE. Vojaški nabori.

Tu v naši Sežani so se vršili celo vrsto dni vojaški nabori za vse občine sodnega okraja. Zelo pohvalno pa je za naše mladeniče, da so znali prevladati samega sebe, in niso dali v nobenem slučaju povoda, da bi imeli priložnost karabinerji koga aretirati. Umeli so položaj, ter radi tega jim morajo priznati politično zrelost, tudi tujerodci. Res so se varnostni organi malce razburili, če so ugledali kako rdečo, ali črno zastavo, črne trakove ali kaj sličnega, toda do incidenta ni prišlo nobenega, ker so znali mladeniči sami, oziroma obč. zastopnik, pojasniti zadevo v zmislu, da ni za državo nobene nevarnosti radi tega. Na naboru samem so se pa prav po kraško ponosno obnašali in dali razumeti, da so sinovi slovenskega rodu.

ŠT. VIŠKA GORA. Shod K. D. Z.

Na binkoštni ponedeljek se je tukaj vršil shod Kmetstvo delavske zveze, katerega se je udeležilo veliko število občinstva. Vsi navzoči so z zanimanjem sledili govoru g. dr. Bitežnika, kateri je razlagal, kako velikega pomena je vstanovitev Kmetstvo in delavske zveze. Vse predlagane resolucije so bile sprejete z velikim odobravanjem. Želimo, da bi besede g. dr. Bitežnika padle na rodovitna tla, da bi

trudmož, ki delajo za povzdigo našega naroda ne bil zastoj in da bi se iz teh shodov razvila močna organizacija našega delavca in kmeta.

ŠTJAK. Praznovanje Sv. R. T.

Praznik sv. Rešnjega Telesa smo tukaj najslavesneje obhajali. Posebno nas je iznenadilo rano v jutro pokanje topičev, kateri so se oglašali tudi med drugo sv. mašo, pri evangelijih med procesijo in med popoldansko službo božjo. Iznenadenje je bilo toliko večje, ker od začetka vojne do sedaj s topiči rjaveli na županstvu, ker se jih ni smelo rabiti. Hvala vsem tistim, ki so pripomogli, da se je slovesnost tako lepo izvršila. V ponedeljek dne 12. t. m. se je tukaj poročil Ivan Saražin. Takrat so se topiči prvič oglašili. Pred kratkim smo tudi izvedeli, da se je pri aprovizaciji v Štjaku prihranila naravnost ogromna svota t. j. okoli 16000 lir, beri: šestnajst tisoč lir, in to od časa, od kar je naš g. kurat pri aprovizaciji. Ta denar se je razdelil med ljudstvo na ta način, da so se živila večkrat delila brezplačno. Pri tem je pa še to posebno čudno, da je Štjak na visokem hribu in zelo oddaljen od postaje, radi česar so bili stroški za prevažanje toliko večji. Proti koncu so se živila prodajala celo pod ceno, katero je morala aprovizacija plačati. In vendar toliko prihranka v korist ljudstva. Tudi to moramo povedati, da tukajšnja podružnica »Kmetijske zadruge« izvrstno deluje. Vsako toliko časa pride avtomobil z raznimi stvarmi, katere rabi naš kmet. Zasluga za ustanovitev podružnice, gre pred vsem g. kuratu, kateri je v tej zadevi veliko žrtvoval. Več časa je bil predsednik podružnice, a je to mesto opustil radi preobilnih poslov. Škoda, da že nekaj časa boleha. Želimo mu, da bi kmalu popolnoma ozdravil. Letna ne kaže letos posebno dobro. Prvega žita bo malo. Bodo menda posojilnice morale zopet delovati, kar pa gotovo kmetu in delavcu ne bo v korist.

Notranjsko.

SLAP PRI VIPAVI. Umor nedolžnega otroka.

Božjastnemu 28 letnemu Stanku Uršiču iz Slapa se je um zmešal. V svoji blaznosti je pridivjal z senenimi vilami naravnost na dvorišče g. Rudolfa Ferjančiča, kjer so se pred njim nagloma poskrili vsi odrasli domači z gospo vred razum osemnajst mesecev starega sinčka Karla, ki ga je v svoji besnosti zagrabil in vrgel po dvorišču 15 m daleč in ga še povrh lopnil zverinsko z vilami po glavi, da mu je razbil lobanjo. Nedolžni otrok je po kratkih 36 urah v groznih bolečinah in v vedni nezavesti postal tako žrtev tega zverinskega napada. Nesrečni družini ob tako nenadni izgubi čvrstega nad vse dragega jim sinčka, naše iskreno sožalje.

KOLK NAD ŠTURJAMI. Sv. maša na prostem.

Slovesna Božja služba na prostem v senčnatem gozdu je bila v nedeljo, na praznik presv. Trojice tukaj pri nas na gori. Stoletja in stoletja smo hodili mi gorjani dve uri daleč po skalnati strmini v svojo farno cerkev v Šturje. Po zimi pa še v snegu in ledeni burji. Dne 12. junija pa je prišel oltar sam v našo sredo in daritev Nove Zaveze se je darovala prvokrat v našem košatem gozdu. Č. gospod Albert Leban, naš župnik šturski, je nam naklonil to veliko veselje. Ljubi Bog mu obilo plačaj! Zbrali smo si za tempel, ne z rokami delan res pripravi prostor v dolinici, obdani od košatega bukova in z zelenjem obraščenih skal. Naravne stene in stebri, za obok pa nebesni svod! Ves teden so pripravljale pridne mlade roke slavnostni prostor, gorsko baziliko. Na praznični velik dan pa se je zbralo okoli dva tisoč ljudstva in vse je bilo med svetimi obredi in pridigo — o bukovi vejci — kar ganjeno in vtopljeno v skrivnostno tišino. Vsi so bili ene misli: kaj takšnega še nismo doživeli in ta svečanost v Božji naravi nam ostane v vedno svežem spominu. Upamo na sakoletno obnovo. Srčna hvala pa gre tudi vrlemu šturskemu pevskeemu zboru, ki je z »visokega kora« pel tako krasno svojo latinsko mašo ter dodal še h koncu tako ganljive Marijine pesmi.

DOPIŠNIKOM.

Nekateri dopisi iz Notranjskega so došli prepozno. Takle dopise moramo imeti v rokah že v terek popoldne, sicer ne morejo priti v list. Prihodniči!

Najnovejšo.

Iz Jugoslavije: V Žgornji Radgoni začne izhajati nov list »Samouprava«, ki bo urejevan v radikalnem zmislu. Kot urednik bo podpisal dr. Leopold Lenard. — Ministerski predsednik Pašić odpotuje v Prago, da se podaljša konvencija med Čehoslovaško in Jugoslavijo. — Jugoslovansko posojilo v Ameriki je definitivno

zaključeno. — Ob priliki poroke kralja Aleksandra je bila izdana amnestija za vojaške prestopke.

Politika. — V rimski zbornici je bila dne 16. t. m. burna seja. Obravnavali so se bolonjski dogodki. Ministerski predsednik Facta je podal zelo odločne izjave, da bo storil vse, da se napravi red. Tisti hip, ko bo videl, da nima moči za izvršitev tega pomirjevalnega dela, ne bo ostal več na mestu. — Ruska vlada ne priznava italijansko ruske trgovske pogodbe. — Banca d'Italia bo izdala nove bankovce, da se zamenjajo za stare, pokvarjene, ki niso več za rabo. — Sovietska vlada je poslala na haaško konferenco: Krasin, Krasinski, Rakovskij in Skolnikov. — V kratkem izroči Madžarska Jugoslaviji 25.000 glav živine kot vojno odškodnino. — Haaške konferenca se bo bavila z vprašanjem zasebne lastnine, dolgov in kreditov. — Znova so došla poročila, da je Lenina zadela kap, da ne more govoriti. — Južna Kitajska se je združila s severno; čete južne Kitajske so bile popolnoma porazene.

Domače novice.

+ Umrla je v Gorici dne 17. junija po dolgi bolezni gdč. Matilda Humar v najlepši dobi 25. let. Pogreb se je vršil v ponedeljek na solkansko pokopališče. N. v m. p.!

+ Naši poslanci so te dni interpelirali pri vladi glede dogodkov na Vološkem Opatiji (Stanger), glede tega, če se je kaj ukrenilo, da vojaški oddelki pri vajah ne bodo škodovali poljedelstvu (Lavrenčič, Stanger), naj vojak v Postojni ne rabijo okoliš mestnega vodovoda, ki je bil že dvakrat zastrupljen.

+ Mavrica po noči. Dne 12. junija okrog 10. ure zvečer se je ob močnem luninem cvetu nad Vipavsko dolino videla mavrica. Bila je le nekoliško bledejša in ožja kot navadna.

+ Naknadna izmenjava kron. Zakladno ministerstvo se bavi z vprašanjem da odredi naknadno zamenjavo kron. Zdi se gotovo, da se zaklad ne bo upiral izmenjavi do 10.000 kron.

+ Mobilizacija fašistov se je hotela izvesti v Trstu in v celi Julijski Krajini sploh radi par nerednosti, ki so se izvršila od komunistov proti fašistom. Namero obleganja Trsta so zadnji hip preprečili.

+ Razstava ročnih del in risalnih izdelkov učenk uršulinske šole bo dne 25., 26. in 27. tekočega meseca od 9.—12. ure in od 15. do 19. ure v notranjih prostorih uršulinskega zavoda.

+ Naša avtonomija. Občinski svet v Krmini se je v svoji zadnji seji izrekel za avtonomijo.

+ Obnova Goriške. To je naslov lista, ki bo izhajal vsakih 14 dni in bo prinašal poljudna pojasnila vseh zadev, ki se tičejo vojnih odškodnin. Izhajal bo v 250 izvodih. Urednik bo gospod France Gorkič, ki je znan po svojih zaslugah za vojno odškodnino.

+ Poneverba. Pri tehničnem oddelku v Gorici so prišli na sled veliki poneverbi, ki znaša nad 2 milijona lir. Enega gospoda so zaprli, drugi pa si je v Vidmu vzel življenje. Stvar je še v preiskavi.

+ Učiteljske v Tolminu. Sprejemni izpiti za one kandidate, ki so pred 15. junijem t. l. prosili za sprejem v tečaj slovenskega učiteljskega v Tolminu, se prično dne 27. junija ob 8. uri.

+ »Čuk na palci« izide dne 1. julija v Gorici. Kdor se hoče pošteno zabavati in se prisrčno nasmejati, naj se takoj naroči na ta edini humoristični list na celem Slovenskem. »Čuk na palci« bo zabaval celo deželo. S svojimi velikimi očmi bo videl v vse kotičke in s palce doli bo pravil, žigosal, pel, bičal, zabaval itd. Da bo povedal tudi bridko-resničnih med sarkastično-pikrini vrstami, o tem ni govora. Karikaturisti naj pokažejo, kaj znajo in naj se zglašajo. »Čuk na palci« jih rad sprejme med svoje pomagače.

»Čuk na palci« bo izhajal dne 1. in 15. vsakega meseca na osmih straneh. Naročnina do konca leta znaša L. 5.—. List se bo prodajal v Gorici v tobakarnah po 40 cent. — Naročnino in inserate sprejema »Narodna Tiskarna« v Gorici.

+ Odbor za božičnico priredi v sredo, dne 28. t. m., ob 7.30 zvečer v dvorani Trgovskega doma s sodelovanjem slovenske šolske mladine in gojencev Slov. Sirotišča veselico v prid prihodnji božičnici. Na vspredu je petje (Večerna, Mlinček, Kosova ženitev, Prišla je miška), prizorčki (Punčka, Dedek, Ženskice), deklamacija (Narodna noša), rajanje, telovadni nastop, 2 igri (Čista vest, Kovačev študent) in loterija. Darove za loterijo pobirajo gospe in gospodične. Kjer se oglašijo, naj se povsod prijazno sprejmejo in bogato založijo z darovi. Ako bi po pomoti nabiralke koga izpušile, ali pa ako ne bi mogle povsod se zglašiti, naj dotični blagovoljno prine-

sejo darila Corso Verdi št. 37, pritličje na dvorišču. Ob enem s pobiranjem darov bodo prodajale naše dame srečke za loterijo. Naj se jih nikdo, ki ima srca za mladino, ne brani.

+ **Ročni kažipot po slovenskem Goriškem in Goriški priključenih okrajev** izda »Narodna Tiskarna« v Gorici. Tak kažipot nam je nujno potreben. Potreben je vsem županskim, cerkvenim in drugim uradom, trgovcem, obrtnikom, zasebnikom, posojilnicam, zadrugam, sploh vsem onim, ki imajo opraviti z občinstvom in drugimi cerkvenimi, političnimi, deželnimi, državnimi uradi. »Narodna Tiskarna« je te dneve razposlala vsem županstvom, vprašalnice pole s prošnjo, da jih tekom 10 dni izpolnijo in vrnejo tiskarni. Brez dvoma bo slovenska javnost s hvaležnostjo pozdravila to namero. Uredništvo kažipota je poverjeno večji in v tej stroki preiskušeni osebi.

+ **Popravek.** V zadnjič priloženem voznem redu je bilo v inseratu Franca Sauniga izpuščeno: Gorica, Via Carducci, kar naj blagovoli vsakdo popraviti.

Društva.

d **Vipolže.** Veselico, katero je priredilo izobraževalno društvo »Vrtec« v Vipolžah dne 11. junija t. l. se je izvršila v najlepšem redu in ob častni udeležbi. Proizvajanje posameznih točk je občinstvo z burnim odobravanjem pozdravljalo. Igralcem in pevcem vsa čast. — Le tako naprej po poti izobrazbe. Živeli!

d **Bilje.** Dne 9. julija na praznovanje sv. Cirila in Metoda priredi »Pevski zbor iz Bilj« Finžgarjev igrokaz s petjem v štirih dejanjih »Divji lovec«. Na vspeh bo tudi petje mešanega in moškega pevskega zbora. Natančen vspeh se objavi pravčasno.

d **Idersko pri Kobaridu.** Bralno društvo na Iderskem priredi v nedeljo 25. junija dramatično predstavo. Na sporedu so razne pevske točke in igra »Marijana«, slika iz ljudskega življenja v 5. dejanjih. K obilni udeležbi vabi odbor.

d **Levpa.** P. o. »Slov. Čitalnice« v Levpi je priredil letos že svojo drugo veselico in sicer dne 11. t. m. Veselica se je vršila na prostem v popolno zadovoljnost ljudstva. Na vspeh je bilo petje in vokalna igra »Anarhist« v dveh dejanjih. Izmed pevskih točk je bila najboljša Premrlova »Zdravica«. Obilo smeha je vzbudil »Martinek« v burki »Anarhist«. Tudi vsi drugi igralci so častno rešili svoje vloge. Mladim igralcem vsa čast. Veselico je zaključil kuplet »Župan« ki ga je prav dobro pogodil »tamburaš iz Vrtojbe«. V odmorih nas je kratkočasil vrtojbski tamburaški zbor.

d »**Prip. odbor Slov. čital. v Levpi** se tem potom najlepše zahvaljuje vsem, ki so pripomogli pri veselici dne 11. t. m. do tako lepega uspeha, posebno tamburaškemu zboru iz Vrtojbe.

d **St. Viška gora.** Ker se radi slabega vremena dne 18. t. m. ni mogla vršiti veselica v popolnem obsegu, se bo isto vršila na dan sv. Petra, dne 29. t. m. Na vzpehdu je nar. igra »Krivoprisežnik« in deklamacije. Ob tej priliki nastopijo Sokoli iz Cerkena s prostimi vajami in vajami na orodju. Društvo vabi k obilni udeležbi.

d **Črniče.** V nedeljo dne 2. julija vsi v Črniče k prvi veselici, katero priredi pevsko društvo »Novo življenje«. Na vspehdu bodo najlepše umetne pesmi spojene z moderno igro »Rodoljub iz Amerike«.

Pevsko izob. društvo »Prešeren« v Šempetru priredi na sv. Petra dan 29. t. m. Meško dramo: »Na smrt obsojeni?« Na vspehdu so tri pevske točke in sicer Vrtojbskega, Mirenskega in Renškega zbora. Po drami prosta zabava s petjem in koncert prvaške godbe. Cene: I. sedeži 5 L, II. sedeži 4 L, III. sedeži 3 L. Stojišče 2 L. otroci 1 liro. Začetek ob 4. pop. v »Zadruški«. Pridite nas obiskat na našega patrona dan in pomagajte nam s tem do novega odra. Na svidenje!

PRVAČINA. Kakor je bilo že objavljeno bi se imela vršiti v Prvačini dne 2. julija velika kulturna slavnost; ker se na vsled raznih težkoč, in ker se tolovadci Prvaškega »Sokola« kateri so bili pozvani na sodelovanje, udeležijo tolovadnega stopa v Kojskem, se je morala napovedana slavnost prenesti na naslednjo nedeljo to je 9. julija.

Zato se naprošajo vabljeni pevski zbori, da se mesto 2. julija udeležijo 9. julija, ter da istega dne kolikor mogoče skrbijo prireditve v okolici.

V znanje tudi javnosti.

Odbor.

d **Domača veselica v Slovenskem sirotišču** bo v nedeljo dne 25. t. m. ob 4. pop. po shodu društva »Skalnica«.

d **Shod »Skalnice, društva slovenskih delavk«** bo v nedeljo dne 25. t. m. ob 3. pop. v Slov. sirotišču. Naj se udeležijo vse društvenice dobrotnice in prijateljice »Skalnice«!

Bralno pevsko društvo »Mladina« v Križu priredi dne 9. julija t. l. veliko veselico s petjem — igro »Vražje«. Po veselici prosta zabava. Odbor.

Darovi.

Dobrodelnost. — Za Slov. sirotišče: Sl. županstvo Breginj 40 L. Posojilnica v Kanalu 100 L. P. n. Fr. Bavdaž mesto cvetja na grob pok, Ernesta Zimic 20 L.

Doberdob. Kolikor nam je znano, ti sta stvar za zdaj ne veča za posameznike, a pridejo tudi ti na vrsto.

Kaj hočemo?

Mi hočemo, da se vsepovsodi po Julijski krajini razširijo izborne testenine »PEKATETE«. Nele ker so izbornega okusa, ampak ker se zelo nakuhajo in so vsled tega najcenejša jed te vrste.

Naznanilo.

Obveščam svoje cenj. odjemalke, da sem se preselila s trgovino klobukov v ulico **Mameli 4** (Prej via Scuole) Gorica.

Otilija Calligaris.

ZAHVALA

Podpisana žalujoča družina se tem potom najpriskrnejše zahvaljuje vsem sorodnikom znancem in prijateljem, ki so na katerikoli način blažili, tekom bolezni, trpljenje naši nepozabljeni hčerki

ERNESTI,

ter ji pri pogrebu izkazali svojo zadnjo čast. Posebna hvala vsem sorodnikom, Slovenski čitalnici v Solkanu ter pevskega zbora za njih požrtvovalnost.

Žalujoča družina **ZIMIC**
Solkan.

RAZGLAS.

Na podlagi st. germanske mirovne pogodbe se objavlja vsem v občino Podgoro pristojnim, da je imenik onih oseb, ki zadobijo italijansko državljanstvo po polnem pravu, razporejen v občinskem uradu od danes 12. junija 1922 do 12. julija 1922 naprej vsakomur v pogled.

Protí izpustitvi vpisa ali napačnemu vpisu je v dobi 30 dni čas vložiti ugovor pri županstvu. Ugovore rešuje podgeneralni civilni komisariat v Gorici; proti tem rešitvam je prost utok na Generalni civilni komisariat v Trstu (Uff. XIII.) potom podgen. civ. komisariata v Gorici, v dobi 14 dni od naznanitve.

Županstvo Podgora.
Dne 12./6. 1922.

Župan:
Dominiko.

NA PRODAJ je po zelo nizkih cenah novo in staro pohištvo, poročne sobe itd. V Gorici, ul. sv. Ivana 2.

NAZGANILO.

Občeznana krojačnica Alojzija Pahorja do sedaj v Via Carducci 3; naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da se je preselila Via Morelli št. 4. (blizu vogala Via Caserma) in se priporoča da ga tam vsi obiščejo.

Z odličnim spoštovanjem
Alojziji Pahor.

NA PRODAJ JE POSESTVO:

7 parcel zemljišča, hiša, trgovina z mešanim blagom in vinotočen s koncesijo. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Vabilo

rednemu občnemu zboru

»Goriške ljudske posojilnice« v. z. z. o. i. v Gorici.

ki se vrši v nedeljo dne 2. julija 1922 ob 10. uri zj. v uradnih prostorih Corso Verdi št. 37 s sledečim

dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računov za leta 1920 in 1921.
4. Volitev nadzorstva.
5. Eventuelni predlogi.

V Gorici, dne 10. junija 1922.

NAČELSTVO.

„ETERNIT“ TOVARNA:

Casale Monferrato (Piemont)

Opozarjamo slavno občinstvo na jedino pristni „ETERNIT“ ki se spečuje v Gorici samo v zalogi A. NARDINI, ulica Dante št. 24, ki je edina v vsej Juljski Benečiji. Vsi enaki pridelki v drugih zalogah so ponarejanja.

„ETERNIT“

Pietra Artificiale

GENOVA

St. 681/22. A

Županstvo občine Šmartno - Kojsko.

Župan:

Z ozirom na člen 1 odloka predsedstva z dne 1./II. 1922, ki določa postopanje za izvršitev kr. dekreta od 30. decembra 1920 št. 1890 in od 29. februarja 1922, o pridobitvi italijanskega državljanstva,

razglaš.

da je imenik oseb pristojnih v to občino, ki zadobijo v smislu St. Germanske mirovne pogodbe italijansko državljanstvo popolnem pravu razporejen v občinski pisarni z dnem 10. junija 1922.

V teku 30 dni lahko vsak reklamira na županstvo radi opustitve vpisa ali radi napačnega vpisa. Reklamacije rešuje civilni komisariat političnega okraja, proti odločitvi poslednjega je dovoljen utok na generalni civilni komisariat za Juljsko Benečijo (urad XIII.), ki ga je vložiti potom civilnega komisariata telkom 14 dni po razglasitvi razsodbe.

Protí razsodbi gen. civ. komisariata je dovoljen utok na VI. sekcijo državnega sveta telkom 60 dni, računši z dnevom prejema razsodbe.

Ne oziraje se na razsodbe o reklamah in utokih, prične lahko civilni komisariat telkom 14 dni po objavi imenika z uradnimi popravki (t. j. z novimi vpisi, izbrisi in popravki.) Proti tem popravkom, ki se jih naznani brez odloga vdeležencem, so dovoljene reklamacije in utoki v rokih določenih, kakor zgoraj.

Kojsko, dne 30. maja 1922.

Župan:
Obljubek.

Zadružna zveza

(prej Goriška zveza v Gorici)

vpisana zadruga z omejeno zavezo je osrednja organizacija vseh goriških zadrug.

Pisarna v Gorici

Corso Verdi št. 32, I. nadstropje.

Uraduje ob delavnikih od 8. do 12. predpolne in od 2. do 4. popoldne. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je urad popoldne zaprt.

AMBULATORIJ

za spolne, sifilitične, kožne in otroške bolezni

Dr. G. & A. DE LEO

Specialista spolnjenja na pariški kliniki

Moderno zdravljenje sifilitične bolezni, sojenja in vnetja cervix kapavca.

Preizkušnja krvi za ugotovitev sifilitičnih okuženj.

Sprejemata od 10 do 12 in od 14 do 17.

GORICA, Piazza Nicolò Tommaseo (Piazzetta) N. 8

NA PRODAJ je pod ugodnimi pogoji

gostilna z malo trgovino in lepim vrtom

v Šturijah št. 50. — Pojasnila daje Ana

Novak, Šturje p. Ajdovščina.

Deželna aprovizijska zadruga v Gorici

ima na prodaj sledeča **auto vozila:**

9 kamjonov »Fiat« 18 BLR.

3 vlačilci (rimorchio).

2 osebna avtomobila.

Navedeno je na ogled pri zadrugi sami, katero morajo biti naslovljene tozadevne na ponudbe.

Predsednik likvidacijskega odbora

kom. dr. **Pettarin.**

Občni zbor

Kmetijske hranilnice in posojilnice v. z. z. o. z.

v Vel. Žabljah

se vrši dne 25. junija ob 3 popoldne

v urad. prostorih.

DNEVNI RED:

1. Revizijsko poročilo. — 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. — 3. Letni račun. —

4. Volitev nekaterih odbornikov. — 5. Slučajnosti.

ODBOR.

Potrjim scem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretržno vest, da je naša iskrenoljubljena soproga, mati i t. d.

Katarina Škodnik

dne 20 t. m. v 73 letu svoje starosti po mučni bolezni, prevedena z sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v sredo ob 4 pop iz hiše žalosti Via Ponte Isonzo 27.

Gorica, dne 20. junija 1922.

Anton Škodnik in rodbina.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

**** Telefon št. 50. ****

Brzjavni naslov

Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
SHS kron

50 MILIJONOV.

GENTRALA:

LJUBLJANA

Rezerva SHS

kron

45 MILIJONOV

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Cella, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Spil, Trst

Obrestuje vloge na knjižice po 4% ... po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega blaga ... bančno stroko spadajoče poste ...

Uradne ure za občinstvo 8 1/2 — 12 in od 3 — 5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje